BLAADJE 17-4

KNNV vereniging voor veldbiologie

Denkt u aan de contributie!!!

37e jaargang

kwartaalblad KNNV AMSTERDAM

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging
Afdeling Amsterdam

BESTUUR

Voorzitter (a.i.)
Jan Timmer, Entrepotdok 32b
1018AD Amsterdam. Tel . 020-6274332
e-mail: voorzitter@amsterdam.knnv.nl

Secretaris (a.i.)
vacant
Waarnemend secretaris
Christiane Baethcke, Willem Baerdesenstraat 68 1067 XX Amsterdam
tel. 06-13580780
e-mail: secretaris@amsterdam.knnv.nl

Penningmeester (a.i.)
Paul van Deursen, Albatrospad 60
1021TR Amsterdam tel 020-6855047,
mobiel 06-23165799
e-mail: penningmeester@amsterdam.knnv.nl

Natuurbeschermingssecretaris
Jan Timmer, Entrepotdok 32b
1018AD Amsterdam. Tel . 020-6274332
e-mail: jan.timmer@oriolus.nl

Webmaster
Christiane Baethcke, Willem Baerdesenstraat 68 1067 XX Amsterdam
tel. 06-13580780
e-mail: baethcke@solcon.nl

Lidmaatschap
Ledenadministratie en Nieuwsbrief
Paul van Deursen, Albatrospad 60
1021TR Amsterdam tel. 020-6855047,
mobiel 06-23165799
e-mail: ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl

Contributies:
leden: € 32,50; huisgenootleden: €12,50
jeugdleden: € 17,50 (per jaar; inclusief abonnement 'Natura')
Aanmelding nieuwe leden:
door het opsturen van de bon achterin "BLAADJE" of via de website

Opzegging Lidmaatschap:
vóór 01-11-2015 schriftelijk of per e-mail bij de ledenadministratie KNNV A'dam

Financiën
IBAN No: NL91 INGB 0003506096, t.n.v. KNNV-Amsterdam

www.knnv.nl/amsterdam

REDACTIE BLAADJE
Tobias Woldendorp, Roetersstraat 8-2
1018 WC Amsterdam, mobiel 06-52143646
Rob van Dijk Eerste Lindendwarsstraat 20
1015 LG Amsterdam, tel. 020 6816546
Kopijadres tekst: t_woldendorp@kpnplanet.nl
Kopijadres afbeeldingen: info@dijkenco.nl

Sluitingsdatum:
Blaadje 1: 15 januari 2017
Blaadje 2: 15 april 2017
Blaadje 3: 1 juli 2017
Blaadje 4: 15 oktober 2017

Coördinator werkgroepen
Chris van Haagen
e-mail": cglmvh@hotmail.com
tel. 020-6374927 - 06-31088448
Wim Nierop
e-mail: wnierop@chello.nl
tel. 020-6931297 - 06-24743830

Lezingen- en excursie programma (a.i.)
Hein Koningen en Geert Timmermans Teksten over lezingen, cursussen en excursie tot nader order, 2 weken voor sluitingstijd inleveren bij Geert Timmermans Pasteurstraat 17 1097 ER Amsterdam, tel 0641821601
email: harmat4@xs4all.nl

Kantine DNO
Riet Vogel, tel. 020-6947950
Plantenwerkgroep
Peter Wetzels, tel. 020-69 28 352
Paddenstoelenwerkgroep
Christiane Baethcke, tel. 06-13580780
Insectenwerkgroep
Badda Beijne-Nierop tel. 020 69 31 297
Werkgroep Vissen, Amfibieën & Reptielen
Geert Timmermans, tel. 06 41821601
Muurplantenwerkgroep
Valentijn ten Hoopen, tel. 06 24764007
Werkgroep Stadsnatuurbeheer KNNV-Amsterdamt:
contactpersoon: j.w.wertwijn
e-mail: knnv.stadsnatuurbeheer@xs4all.nl

Inhoud

Uit het bestuur	4
Redactioneel	5
paddenstoelen opsporen	6
Van de ledenadministratie	9
Tweede handsboekenverkoop	10
Hoornaarnacht	11
Excursie- en lezingenprogramma KNNV- afdeling Amsterdam 4e kwartaal 2017 en 1e kwartaal 2018	13

Omslag:Drieteenmeeuw; foto Flickr Pietplaat

Uit het bestuur

Net een weekje terug van een uitgebreide reis door Madagaskar is het nog wel even wennen aan het leven hier.

Ondertussen zijn we allemaal heel druk bezig met de voorbereidingen van een serie minicursussen. Het doel hiervan is een versterking van de vereniging. M. a.w. meer leden. Deze minicursussen worden dan ook breed aangekondigd. De doelgroep is niet zozeer de KNNV afdeling zelf dan wel mensen die nog onbekend zijn met de vereniging en een duidelijke belangstelling voor de natuur hebben. Enkele dagen geleden hebben we als pilot al een dergelijke minicursus voor een besloten groep gegeven. Naar verluidt was dit een groot succes. Martin Camphuijsenheeft dit allemaal georganiseerd.

Onlangs bleek dat het aantal voorintekeningen voor een meerdaagse busexcursie naar de Eiffel zo groot was dat we hebben besloten dit evenement door te laten gaan. N.a.v. de reacties wordt het een vierdaags uitje, met een programma dat enerzijds gericht zal zijn op planten en paddenstoelen onder meer naar wat kalkrijke gebieden iets verder weg en anderzijds op vogels, zoogdieren, reptielen en amfibieën.

We moeten nu snel verder met de organisatie hiervan om alles op tijd af te krijgen. Nadere berichtgeving omtrent exacte data, alsmede de te verwachten kosten volgen zo spoedig mogelijk. Waarschijnlijk zal dit niet in Blaadje komen te staan, vanwege het feit dat het volgend Blaadje pas volgend jaar uitkomt en dat is te laat. Hou daarom de website in de gaten. Zodra er iets definitief is proberen we zoveel mogelijk mensen te bereiken.

11 november en 16 december zijn er bijzondere ledenvergaderingen. Deze worden beide om 19:30, voorafgaand aan een lezing gehouden. Tijdens de eerste vergadering staat de benoeming van Martin Camphuijsen als lid van het bestuur en een statutenwijziging op het programma. De tweede vergadering gaat over de statutenwijziging. De statuten moeten gewijzigd worden omdat er niet expliciet in staat dat we ook met juridische middelen de natuur kunnen beschermen. Rechters maken hier de laatste tijd een punt van.

13 januari is er voorafgaand aan de lezing over de ringslang en mythologie, een Nieuwjaarsborrel. Elders in blaadje kunt u hier meer over lezen.
Tot slot. Zoals altijd zoeken we versterking van het bestuur. Met Martin hebben we er een capabele kracht bij, maar momenteel het is nog echt niet genoeg. De grootste behoefte gaat uit naar iemand die kan notuleren en verslagleggen.

Jan Timmer Voorzitter a.i.

Redactioneel

Sinds ik geheel onvrijwillig ZZP-er ben geworden heb ik veel meer tijd en zin om te gaan zwerven in de natuur. Soms met vrienden, maar ook niet zelden alleen. Ik til dan de RIH van twee hoog naar straatniveau of spurt per stadsfiets en trein naar een hoogwaardig natuurlijk biotoop. Als man uit het oosten van het land houd ik vreemd genoeg niet van bossen, te beklemmend en zwerf het liefst door het open land van de (Amsterdamse) waterleidingduinen, ofwel nabij Geversduin of bij Heemstede/Vogelzang. Afgelopen vrijdag was weer zo'n dag. Het weekend ervoor was ik met mijn vrouwe hier ook wezen wandelen en ik was zwaar humeurig dat een geluid dat ik bij de halve stromende waterbol in het kanaal niet had kunnen thuisbrengen: Tai-chi_ kri-kri-kri-kri-kri-kri. Metalig en met een groot bereik. Reden te over om er nog eens op uit te trekken. Tegen enen was ik op station Castricum en ik liep tussen de geestgronden naar de binnenduinen. Het weer oogde dreigend, maar ik had weliswaar geen regenjas, maar toch een stormbestendige paraplu bij me.
Op het verste punt, met enkel loodgrijze luchten, aalscholvers en ruige lage begroeiing begon het te regen. Wat zeg ik plenzen. Het hield niet meer op. Bovendien waaide het hard. En dan heb je ook echt niets aan zo'n aanstellerig vormgegeven apparaat boven je hoofd. Binnen een kwartier was ik drijfnat. Binnen een kwartier was de paraplu een dode reuzenvleermuis.
Er was geen onderkomen, er was geen mens, er was geen vogel. Enkel water, dat van alle kanten op me af kwam. Na een dik half uur kwam ik rillerig in het Hof van Kijk Uit, een oase van rust. Een uitspanning, met bediening door mensen met een beperking. Daar kwam ik op adem, werd langzaam warm en samen met bediening en mentoren keken we, gezeten aan een kleine tafel, verwonderd naar het geweld dat de buitenwereld uren in zijn greep hield.
Wat houd ik toch van de natuur. Voor hen die ter Eiffel gaan: veel plezier en een behouden bekomst! Vier dagen de bossen en de velden in. Wat een genot. Weer of noodweer ten spijt.

Tobias Woldendorp

p.s. als iemand weet welke vogel ik gehoord zou kunnen hebben houd ik me aanbevolen.

Paddenstoelen opsporen

Waar tot in de tachtiger jaren treinen zich spoedden over de oudste spoorlijn, van Amsterdam naar Haarlem, is op het voormalige spoortraject – sinds mei 1983 rijden de treinen langs het nieuwe station Sloterdijk – een geheimzinnig struinpad ontstaan in De Lange Bretten.
Het wordt vooral gebruikt door zwervers en door hondenuitlaters.
Ook Christiane Baethcke loopt er elke week wel met haar twee teckels. Zodoende ontdekte zij dat het hoog tijd werd voor een pop-up-paddenstoelenexcursie.

Herfst?
Het weer trok zich er niets van aan, dat het 21 september was, want het was een nazomerse dag!
Een groep geïnteresseerde KNNV-ers verzamelde zich op de Seineweg om het gebied te betreden. Al tegenover de afvalpost werden Gewone krulzomen, een Grasleemhoed en drie Stinkparasolzwammen gevonden. Toen we voorbij waren stonden er nog twee van die laatste.

We liepen over het dammetje en we waren nog geen vijf meter op pad, toen we al een Berkenboleet zagen Ook konden een takje met een Roodporiehoutzwam, meerdere Gewone krulzwammen, een Kruipwilgrussula (deze zag ik niet op de waarnemingenlijst staan; ik heb het verkeerd verstaan of hij werd bij nader inzien anders gedetermineerd) en een Berkenridderzwam worden genoteerd.
Christiane had een lijst uitgedraaid van 101 soorten die zij na vorige wandelingen hier op waarneming.nl had gezet.

Er konden verscheidene aan dit aantal worden toegevoegd, o.a. een zeldzame Groene glibberzwam.
Een argeloze wandelaar zal makkelijk aan de zwammen voorbijgaan, maar dank zij een heel stel speurneuzen (er moest ook af en toe geroken worden [aardappel, cocos of vis…]) werden 51 soorten ontdekt!

Schilderachtige namen
Verderop stond nog een Gewone krulzoom, met onder zijn hoede een Vage gegordelde gordijnzwam (kijk maar onder zijn hoedje).
Plooivoetstuifzwammen staan er heel wat. Door de loep zien we dat van een Schotelrussula het bruin van de hoed een stukje doorloopt op de lamellen.
Bonte berkenrussula zien we en natuurlijk zijn de Fopzwammen ook weer van de partij.

De groep

Berkenboleet met Gewone Fopzwam

Zo begint de Vliegenzwam

Sommige paddenstoelen zijn wel een beetje saai (op het eerste gezicht), maar het is altijd leuk om een Gekraagde aardster te zien.
Rose pronkridder, dat klinkt wel heel bijzonder!
We zien heel veel rodekoolkleurige Amethistzwammetjes. De Vissige eikenrussula doet zijn naam eer aan door naar vis te ruiken/stinken.
Op een tak zitten maar liefst vier Roodporiehoutzwammen.
We zien dat een Rose stinkzwam zeer vergankelijk is. Hij ligt al op apegapen.
Later zien we ook nog een verse!
De Radijsvaalhoed ruikt vooral naar aardappel. De hoed van de Vezelkop is duidelijk vezelig om te zien.
Er zijn altijd weer paddenstoelen, die niet direct thuisgebracht kunnen worden. Daarom gaan ze in een doosje mee naar huis voor nadere bestudering, of wellicht naar de bijeenkomst van de paddenstoelenwerkgroep, zo ook een vermoedelijke Witte champignonparasolzwam.
Die werkgroep kan overigens versterking gebruiken. Echt iets voor de liefhebbers. Informeer er naar bij Christiane!
We zien de Paarse schijnridderzwam, van die leuke kleine Donkere hazenoortjes en hele kring (rose) Heksenschermpjes .
Op een takje wordt de zogenaamde Ziekenhuisboomkorst ontdekt. Ruikt daar ook naar!
De Cocosmelkzwam kan worden genoteerd en in het veldje met Vliegenzwammen staat ook een Peperboleet (die heeft een geelroodbruinekaneelachtige kleur) Een rubberen dopje blijkt het eerste zichtbare stadium te zijn van een Vliegenzwam.
Verder noteerde ik nog de Dunsteelsatijnzwam, de Zwarte kluifzwam (later ook nog een Witte), Gele korstzwam op een boomstronk en daarbij Kleine bruine bekerzwammen.

Frans van der Feen

Rose Stinkzwam; foto's Frans van der Feen

Van de Ledenadministratie

Na de publicatie van BLAADJE 17-03 hebben we 9 nieuwe leden mogen ontvangen:
Mirjam Niemans, Wim Luksenburg, Anneke Teepe, Bert Muller, mevrouw Warris, Els de Vos, Anneke Arends, mevrouw Weenink en Roely Bos.

Bij deze nogmaals een hartelijk welkom!

Begin oktober is de eindnota van het landelijk Bureau over het jaar 2017 voldaan. Op dat moment hadden een paar leden de contributie nog niet overgemaakt, zodat zij op non-actief gezet moesten worden. Inmiddels konden een paar lidmaatschappen weer geactiveerd worden.
Op dit moment telt de vereniging 292 leden.

Eind september was het moment, dat de contributie voor 2017 binnen moest zijn. Het kostte wel wat moeite om dat voor elkaar te krijgen.
En nu is 2018 al weer in zicht! Volgens ons reglement wordt de contributie voor/aan het begin van het nieuwe jaar betaald.
In het verleden is afgesproken om geen acceptgiro's te versturen of een incassosysteem op te zetten. De kosten daarvoor zijn hoog voor een vereniging als de onze. Dus graag de contributie overmaken per overschrijving of met telebankieren.
(Om moeite te besparen is een jaarlijkse automatische overschrijving vrij makkelijk te regelen).
Dus;
verzoek om de contributie vóór 2018 over te maken op
IBAN No: NL91 INGB 0003506096, t.n.v. KNNV afdeling Amsterdam.

De lijst van onbestelbare emails wordt langer. We krijgen regelmatig meldingen van te volle emailboxen of niet meer functionerende adressen.
Dus graag wijzigingen doorgeven aan de: ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl

"BLAADJE" kan zowel op papier, digitaal als op beide manieren verzonden worden.
Wijzigingen in de wens, waarop "BLAADJE" verzonden moet worden ook graag doorgeven aan ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl

De traditionele “nazomerborrel” in september voor (oud)excursieleiders, redactieleden, lezinggevers, werkgroepleiders en andere leden, die met bepaalde taken het bestuur dit jaar hebben bijgestaan, vond plaats in de kantine van DNO en was weer bijzonder gezellig.

De in ere herstelde traditie van de Nieuwjaarsborrel voor onze leden voorafgaand aan de eerste lezing van het Nieuwe Jaar bleek een succes en vraagt om voortzetting.
Het Bestuur nodigt daarom iedereen uit om vóór de lezing, zaterdag 13 januari “Ringslang en mythologie” verzorgd door Ingo Jansen. 20.00 Kantine DNO. het glas te heffen.
Hek open van 19.00 en Nieuwjaarsborrel van 19.30 tot 20.00 uur.
Graag een berichtje van aanwezigheid in verband met de “fouragering”. ledenadministratie@amsterdam.knnv.nl

Paul van Deursen

Tweedehands-boekenverkoop

Ons lid Willem Colenbrander meldde dat hij zijn uitgebreide bibliotheek van natuurboeken wat aan het opruimen was. Hij wil die boeken aan de KNNV-Amsterdam geven. Hij hoopt dat de boeken bij ons weer bij echte liefhebbers terecht zullen komen. Twee kratjes stonden er, zei hij.
Nico Schonewille en ik zijn bij hem langs gegaan in Nes aan de Amstel. We werden hartelijk ontvangen. Toen bleek dat Willem, nu hij eenmaal aan het opruimen, was veel meer boeken had geselecteerd voor ons. Met een zwaarbeladen auto vol boeken zijn Nico en ik naar de Nieuwe Ooster gereden en hebben we de boekenkast gevuld.
Bij de komende lezingen zullen we weer zo veel mogelijk boeken op tafel leggen, zo dat u kunt uitzoeken. De boeken zijn zeer divers in onderwerp, maar vooral veel gaan over mossen en korstmossen, ook uitgebreide standaardwerken. Hartelijk dank aan Willem Colenbrander.

Lida den Ouden

Hoornaarnacht

Terwijl het op diverse plaatsen 26 augustus Nachtvlindernacht was, bleek in het Geuzenbos sprake van een overvloed aan Hoornaars.
Kennelijk had de KNNV het kamp opgeslagen nabij een nest van deze maxiwespen, waarvan er tientallen ook op de lichten af kwamen, die de organisatoren, Geert, Trees en Edo al bijtijds in daglicht nog hadden opgesteld: een gespannen verticaal laken, een liggend laken en een valbak.
Ook had Trees enkele bomen ingesmeerd met kleverig zoet spul.
Het resultaat daarvan viel tegen: op één boom een Gewone boomsprinkhaan, op een andere een Gewone stofuil, maar ook een Rode hooiwagen en twee Reuze hooiwagens!

Dreunende bassen
Vlakbij het Geuzenbos vond het – volgens de website - bekende Houseclassics festival Wooferland plaats, muziek ondersteund door dreunende bassen.
De gemeente Amsterdam heeft nieuwe regels opgesteld voor dit soort evenementen en is van plan 14 keer per jaar vergunning te verlenen voor dergelijke festivals op het zogenaamd N1-terrein bij Spaarnwoude. Je kon er tegen protesteren. Er komt in deze contreien al genoeg herrie voor.
Wel stopte de muziek keurig om 23 uur.

Trees haar eigen vlindertuin
Op het spanlaken kwamen talloze nachtvlinders af. Er bestaan in Nederland wel zo'n 500 soorten, tegen 75 dagvlinders (waarvan de meeste al nauwelijks meer worden gezien).
We zagen meerdere Huismoeders, in diverse variaties, Braamvlinder, een Breedbandmoeder, de Zwarte C-uil en de Witte en de Bruine grijsbandspanner.
Voor de Zuidelijke stofuil hoeft Trees eigenlijk niet eens van huis. Vorige week had ze er nog 49 in haar eigen tuin!

Essen
Op het liggende laken daalde o.a. een Schermbloemdwergspanner neer, een fraaie Appeltak, de Bruine snuituil, een Hagedoornvlinder en een Essengouduil.
Even later op het staande laken de zeer zeldzame Essenspanner.
'Staan hier Essen dan?' wordt gevraagd. 'Natuurlijk!, langs de Wethouder van Essenweg…

De brandstof is op
Om kwart over 10 gingen de lichten uit. De benzine van het aggregaat, dat op een afstandje verdekt was opgesteld, was op.

Appeltak

Hoornaar

Koperuil

Essengouduil

Lieveling

Wat is dat er nou voor een?
foto's: Loes van der Feen

Er was nog reserve, zodat we voort konden tot na twaalven het licht definitief uitging en we bij zaklantaarnlicht de boel moesten inpakken.

Goud en koper
Op het liggende laken troffen we nog een Bruine snuiter en een Lieveling, terwijl een glanzende Koperuil naar het andere laken vloog. Daar zat ook nog een Goudgele boorder.
In een inmiddels leeg wijnglas was een Braamvlinder gaan zitten.

Gesmeerd werd alles omstreeks middernacht ingepakt.
Edo nam de bak mee naar huis, waarin diverse soorten voorlopig zoete rust vonden onder de daarin neergelegde eierdozen. Het resultaat zou de volgende morgen worden bekeken.
Hij trof toen o.a. een Haarbos aan, een Schildstipspanner (zeg dat maar eens een paar keer achter elkaar) en enkele micro's, o.a. een Pinguintje.
Resultaat aan het eind van de avond was dat we ruim 40 soorten gevonden hadden!

Frans van der Feen

Excursie- en lezingenprogramma KNNV- afdeling Amsterdam 4e 2017 en 1e kwartaal 2018

LET OP:
De **KNNV-lezingen** en **vergaderingen** vinden plaats in de kantine van de **Groenvoorziening** van **Gedenkpark (begraafplaats) De Nieuwe Ooster (DNO),**
Ingang Rozenburglaan 5, 1097 GA Amsterdam (dus geen Kruislaan!)
Vanaf de ingang Rozenlaan (achter het hek kan worden geparkeerd) is het ca. 5 minuten lopen naar de kantine.
Vanaf halte Kruislaan/Middenweg tram 9 en bus 15 is het 10-15 minuten lopen.
Vanaf halte Zaaiersweg bus 41 is het 5-7 minuten lopen.
Wij mogen 's avonds van ca. 19.30 uur tot 22.30 uur van deze ruimte gebruik maken voor lezingen en vergaderingen. **Tussen 19.30 en 20.00 uur is het hek geopend, tenzij anders bij de beschrijving van de lezingen is aangegeven. Om 20.00 uur wordt het toegangshek van DNO gesloten!**

Openbaar vervoer: dienstregelingen veranderen per seizoen! Ga tijdig van huis, er kan 10 minuten verschil in de vertrektijd zitten. In het weekend verandert het

nummer van de bus hier en daar, kijk even op de bushalte hoe het in elkaar zit. Bij twijfel: bel het openbaar vervoer (0900 9292, € 0.70 per minuut), internet: **www.9292ov.nl**
Alle excursies, lezingen, cursussen, verslagen, foto's en de waarnemingen staan ook op de website van de afdeling, internet: www.knnv.nl/amsterdam
Afkortingen opstappunten:
AS Amstelstation, **CS** is Amsterdam-Centraal Station, **DD** is station Duivendrecht, **SD** is Amsterdam-Sloterdijk, **WTC** is station WTC, parkeerterrein ABN/AMRO.
Hoe bent u verzekerd?
Van verschillende zijden is ons gevraagd of je tijdens een KNNV-activiteit, zoals een excursie, verzekerd bent. Wij hebben dat nagevraagd bij het hoofdbestuur. Daarop kregen wij een uitgebreid antwoord. De essentie zullen we hieronder weergeven.
Landelijk heeft de KNNV een WA-verzekering (wettelijke aansprakelijkheid) afgesloten. Deze geldt alleen voor KNNV-leden tijdens KNNV-activiteiten. Donateurs en introducés zijn dus niet verzekerd. Ook de reis van huis naar de KNNV-activiteit en terug is niet verzekerd. Het is dus van belang zelf voor een goede WA- verzekering te zorgen. De KNNV-verzekering is vooral een vangnet, voor als de eigen verzekering ontbreekt, of niet toereikend is.
Klaas Kaag, KNNV afd. Den Helder, overgenomen uit Op de Kop 2005, nr. 3.

Zaterdag 11 november 2017 Start 19.30 uur Extra Algemene ledenvergadering (1) voorafgaand aan Saba-lezing door Michiel Boeken.
Plaats: Kantine DNO.
Er staan twee onderwerpen op de agenda. Ten eerste de verkiezing van Martin Camphuijsen tot lid van het dagelijks bestuur. Ten tweede een wijziging van de statuten. Om te voorkomen dat we niet ontvankelijk worden verklaard in juridische procedures, zoals onlangs een paar keer is gebeurd, nemen we een extra vermelding op dat we onze doelen ook met juridische middelen kunnen bereiken. Dit was in het verleden altijd al zo, maar rechters hebben de laatste tijd de neiging hier anders tegenaan te kijken.
Lezing: "Orchideeën (en keerkringvogels) van Saba" verzorgd door Michiel Boeken
Plaats: Kantine DNO, aanvang 20.00 uur.
Sinds 2010 horen de Caribische eilanden Bonaire, St. Eustatius en Saba bij Nederland. Daarmee is Nederland niet alleen een stuk groter geworden, maar ook hoger en dieper en is de flora en fauna aanmerkelijk uitgebreid.
Michiel Boeken woonde en werkte van 2010 tot 2012 op Saba, en deed daar in zijn vrije tijd onderzoek naar orchideeën en keerkringvogels. Op dit piepkleine

eilandje bleken enkele tientallen soorten orchideeën te vinden te zijn, vaak met slechts één of enkele exemplaren. Michiel schetst aan de hand van foto's een beeld van dit kleinste én hoogste eiland van Nederland en haar flora en fauna, met nadruk op de orchideeën.

Dinsdag 14 november 2017 Herfstwandeling Amsterdamse Bos o.l.v. Ria Simon
De jaarlijkse wandeling van ongeveer drie uur vertrekt om 10.30 uur vanaf de KNNV-iep vóór het bezoekerscentrum De Boswinkel. We kijken naar alles dat we tegenkomen, vaak vele soorten paddenstoelen.
Te bereiken o.a. met buslijnen 170 en 172 Connexxion, uitstappen halte Van Nijenrodeweg, vandaar het Amsterdamse Bos inlopen naar het bezoekerscentrum, links van de kop van de Bosbaan.

Dinsdag 14 november 2017 Uilenballenpluisavond o.l.v. Nico Jonker.
Plaats: Kantine DNO, aanvang 20.00 uur.
Muizen, woelmuizen en spitsmuizen zien we maar zelden en het vangen ervan is doorgaans zeer tijdsintensief en bovendien weinig succesvol. Het is dus raden naar de verspreiding van de verschillende soorten. Uilen kunnen ons daarbij helpen door te onderzoeken wat uilen zoal gegeten hebben. Voor verspreidingsonderzoek van kleine zoogdieren zijn kerkuilen geschikte medewerkers. Ze zijn niet kieskeurig en eten de door veel roofdieren versmaadde spitsmuizen. Verder zijn ze honkvast en jagen alleen in de directe omgeving van de nestkast. Tot 1990 broedden er geen kerkuilen meer in Noord-Holland. Rond die tijd is de kerkuilenwerkgroep gestart en fanatiek aan de slag gegaan met timmeren en ophangen van nestkasten. En met succes. Op dit moment broeden er ongeveer 130 paar kerkuilen in Noord-Holland. Er is een redelijk beeld van de verspreiding van de muizen in de provincie, maar in de omgeving van Amsterdam zijn nog wat lacunes (zie http://uilenballenpluizen.nl/NH/kaart.php). Om deze lacunes op te vullen gaan we dinsdag 14 november en dinsdag 19 december uilenballen pluizen uit de omgeving van Amsterdam.
Determinatietabellen en tandenborstels zijn aanwezig. Zelf meenemen: een loep en pincet.

Zondag 26 november 2017 Rondwandeling Middenduin aan de Duinlustweg in Overveen o.l.v. Ria Simon
Een gevarieerd binnenduingebied met steile duinen, gedeeltelijk bebost, en vochtige delen. Dus vogels en paddenstoelen, vooral in het bosgedeelte. Afhankelijk van het weer een hele of halve dag excursie. Proviand en kijker mee.

OV: trein Amsterdam CS 10.26 (Sprinter spr 1, ri Zandvoort), Sloterdijk 10.31 uur. Uitstappen station Overveen (10.48 uur) en daar verzamelen voor het restaurant aan de perronkant om 10.50 uur.

Zaterdag 9 december 2017 Rondwandeling door de Amsterdamse Waterleiding Duinen o.l.v. Ria Simon
We vinden in de kanalen overwinterende watervogels en in het gehele terrein nogal wat besdragende struiken: meidoorn, kardinaalsmuts, vogelkers, sleedoorn. Excursieduur ongeveer drie uur. Toegangskaarten verkrijgbaar via de kaartjesautomaat bij de ingang (toegang met stadspas gratis).
OV: bus 80 van busstation Elandsgracht, Amsterdam om 10.05 uur. Uitstappen: halte Waterleiding of Nieuw Unicum plm. 11.00 uur We verzamelen bij de ingang van de AWD, dat is aan de overzijde van de bushalte.

Zaterdag 16 december 2017 Start 19.30 uur Extra algemene ledenvergadering (2) voorafgaand aan de lezing door Henry Hooghiemstra. Plaats: Kantine DNO
Er staat een onderwerp op de agenda, namelijk een statutenwijziging. Deze stond ook al op de agenda voor 11 november 2017, maar een statutenwijziging moet tweemaal behandeld worden ten behoeve van de vereiste wettelijke grondslag.
Lezing: “Mens, landschap en klimaatverandering in de subtropen” verzorgd door Henry Hooghiemstra.
Plaats: Kantine DNO, aanvang 20.00 uur.
Klimaatverandering heeft vroegere culturen veel problemen gebracht. Zo denkt een oceanografisch-archeologisch team gevonden te hebben wat in het Midden-Oosten de aanleiding tot het Bijbelse verhaal van de zondvloed is geweest. De Maya cultuur in Yucatan (Mexico) kwam waarschijnlijk ten einde door een combinatie van klimaatverandering en de geologische gesteldheid van het gebied waar ze woonden. Vanaf de tijd van de ontdekkingsreizigers was het de mens die het milieu belaagde: we gaan kijken naar de gevolgen die Columbus’ aankomst in de Nieuwe Wereld heeft gehad op het landschap in Hispaniola.

Dinsdag 19 december 2017 Uilenballenpluisavond o.l.v. Nico Jonker.
Plaats: Kantine DNO, aanvang 20.00 uur.
Muizen, woelmuizen en spitsmuizen zien we maar zelden en het vangen ervan is doorgaans zeer tijdsintensief en bovendien weinig succesvol. Het is dus raden naar de verspreiding van de verschillende soorten. Uilen kunnen ons daarbij helpen door te onderzoeken wat uilen zoal gegeten hebben. Voor verspreidingsonderzoek van kleine zoogdieren zijn kerkuilen geschikte medewerkers. Ze zijn

niet kieskeurig en eten de door veel roofdieren versmaadde spitsmuizen. Verder zijn ze honkvast en jagen alleen in de directe omgeving van de nestkast. Tot 1990 broedden er geen kerkuilen meer in Noord-Holland. Rond die tijd is de kerkuilenwerkgroep gestart en fanatiek aan de slag gegaan met timmeren en ophangen van nestkasten. En met succes. Op dit moment broeden er ongeveer 130 paar kerkuilen in Noord-Holland. Er is een redelijk beeld van de verspreiding van de muizen in de provincie, maar in de omgeving van Amsterdam zijn nog wat lacunes (zie http://uilenballenpluizen.nl/NH/kaart.php). Om deze lacunes op te vullen gaan we dinsdag 19 december uilenballen pluizen uit de omgeving van Amsterdam. Determinatietabellen en tandenborstels zijn aanwezig. Een loep en pincet zelf meenemen.

Zaterdag 13 januari 2018 19.30 uur Nieuwjaarsbijeenkomst
Plaats: Kantine DNO, aanvang 19.30 uur.
Voordat de lezing begint, wensen en proosten we met elkaar op een goed en vruchtbaar jaar voor onze vereniging en afdeling. Daartoe wordt de sfeer van de afgelopen feestdagen nog even verlengd. Vervolgens start om 20.00 uur de Lezing: “Ringslang en mythologie” verzorgd door Ingo Jansen
Ingo Janssen werkt bij de Stichting RAVON (Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland) en gaat in zijn lezing in op de leefwijze en de verspreiding van de ringslang in Nederland en Amsterdam en op de historisch veranderende verhouding mens-ringslang. Geen ei leggend reptiel komt zo noordelijk voor als de ringslang. Door gebruik te maken van mesthopen kan de soort zich handhaven in gebieden die normaliter te koud zijn voor succesvolle incubatie van eieren. Mesthopen blijken ideale kraamkamers voor de eierleggende ringslang. Die gebondenheid aan mest bestaat al heel erg lang: uit opgravingen is bekend dat al sinds het Neolithicum (in onze streken van 5300 tot 2400 voor Christus) ringslangen mesthopen gebruiken. De positieve invloed van de mens op de ringslang beperkt zich echter niet alleen tot mest. Ringslangen werden door onze vroege voorouders ook gezien als goddelijke wezens. Door de komst van het Christendom veranderde onze houding ten opzichte van de ringslang drastisch. Van goede en onschuldige godheid veranderde de ringslang in de gevreesde basilisk, de antichrist.

Zaterdag 27 januari 2018 Vogelexcursie zee- en kustvogels naar de Zuidpier van IJmuiden o.l.v. Fons Bongers en Rob van Dijk
Het is een dagexcursie, bij echt winterweer laarzen en poolkleding mee. In geval van twijfel met het weer (pak sneeuw, ijzel, e.d.) kan de excursieleider besluiten de excursie niet te laten doorgaan. In het geval van twijfel moeten deelnemers

de excursieleider de avond voor de excursiedatum bellen (tussen 18-20 uur), tel. 0657623212 om zich te informeren.
Het gebied tussen de pieren van IJmuiden is een bijzonder vogelgebied. Vooral in de winter kunnen we er bijzondere soorten van de kust treffen.
OV: bus 82 Connexxion van station Sloterdijk Amsterdam 9.37 uur naar IJmuiden. Uitstappen: eindhalte = IJmuiden aan Zee, plm. 10.19 uur – hier verzamelen we om 10.20 uur.

Zaterdag 17 februari 2018 Lezing: "De korstmossen van Amsterdam e.o." door Henk Timmerman Plaats: Kantine DNO, aanvang 20.00 uur.
Een grote stad als Amsterdam zit vol met korstmossen. Het zijn bijzondere en zeer kleurrijke organismen die zich meer en meer laten zien. Korstmossen zijn bovendien niet alleen mooi, ze geven ook inzicht in de luchtkwaliteit, klimaatverandering en de verandering van de stad zelf. Henk Timmerman van de Bryologisch-Lichenologische Werkgroep neemt ons in zijn lezing mee naar vindplaatsen van korstmossen op bomen, stoepen en bruggen van Amsterdam, maar ook wat is een korstmos en welke (nieuwe) soorten er in Amsterdam te vinden zijn. Veel zeldzame en bijzondere soorten vind je tegenwoordig meer ín de stad dan buiten Amsterdam. Daarnaast vertelt hij waarom de brug 141 in Park Frankendael vanaf 6 mei 2017 naar de wetenschapper Van der Sande Lacoste (1815-1887) is vernoemd

Zaterdag 24 februari 2018 Bomenexcursie Nieuwe Oosterbegraafplaats o.l.v. Hans Kaljee Start 13.00 uur, parkeerplaats ingang Rozenburglaan 5 (dus niet de hoofdingang aan de Kruislaan).
Als de loofbomen in de herfst hun bladeren hebben laten vallen dan zien ze er erg kaal uit en wordt het op naam brengen iets minder gemakkelijk. Toch zijn ze zeker nog karakteristiek door onder anderen de bast, de knoppen en andere typische winterkenmerken. De gewone els is bijvoorbeeld goed herkenbaar aan de elzenproppen maar ook aan de gesteelde knoppen en de esdoorn aan de tegenoverstaande takken. Hans Kaljee is de hoofdstedelijke bomenconsulent en zal ons gedurende twee uur aan de hand van een wandeling vertellen over de veelal bijzondere loof- en naaldbomen van de Nieuwe Oosterbegraafplaats. Op de begraafplaats staan ruim 750 (!) verschillende bomen. Elk jaar breidt het 'arboretum' uit met nieuwe soorten. Sommige nieuwe soorten werden zelfs van zaad uit China opgekweekt. Zo zijn er 32 verschillende soorten eiken en 57 verschillende soorten esdoorns.

Zaterdag 10 maart 2018 Algemene ledenvergadering en na de pauze een lezing in het kader van 'leden voor leden': De Amsterdamse muurplanten door Valentijn ten Hoopen
Plaats: Kantine DNO, aanvang 19.30 uur.

KNNV, afdeling Amsterdam (opgericht 26 januari 1901)

De afdeling Amsterdam van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) is de oudste veldbiologische vereniging van Nederland.

De afdeling Amsterdam (www.knnv.nl/amsterdam) heeft als doelen: natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming en heeft vier werkgroepen op het gebied van planten, paddenstoelen, insecten en vissen, amfibieën en reptielen. Dat wil niet zeggen dat er geen belangstelling is voor zoogdieren, bomen, heesters of beerdiertjes. Sommige leden beschikken over veel, andere over weinig kennis van de natuur. Allen zijn verenigd door hun nieuwsgierigheid en belangstelling voor de natuur.

De afdeling organiseert verschillende activiteiten zoals lezingen, cursussen, inventarisaties, hele- of halve dagexcursies naar 'groene' gebieden in en om Amsterdam en busexcursies naar natuurgebieden in bijvoorbeeld Friesland of Limburg.

Per jaar ontvangen de leden vier keer 'Blaadje', het blad van de afdeling Amsterdam en viermaal 'Natura', het landelijke KNNV-blad. De afdelingsleden kunnen gebruik maken van de faciliteiten van de landelijke KNNV (www.knnv.nl) zoals landelijke werkgroepen, mee doen aan natuurreizen en natuurkampen in binnen- en buitenland en hebben korting op de boeken van de KNNV-uitgeverij.

IK MELD MIJ AAN ALS LID VAN DE KNNV, AFDELING AMSTERDAM
lidmaatschap:lid / huisgenoot (doorhalen wat niet van toepassing is)

naam	m/v
geboortedatum	
adres	
postcode & woonplaats	
telefoonnummer	
E-mail	

Voor een lidmaatschap betaalt u €32,50 per jaar. Een Huisgenootlid betaalt €12,50 per jaar. Jeugdlidmaatschap tot 26 jaar : €17,50 per jaar. IBAN No: NL91 INGB 0003506096, t.n.v. KNNV-
Amsterdam

Het lidmaatschap van de KNNV, afdeling Amsterdam houdt tevens het lidmaatschap in van de landelijke KNNV. U krijgt daardoor mede een abonnement op het blad Natura.
datum ..... handtekening .....
Opsturen aan: Paul van Deursen, Albatrospad 60 1021 TR Amsterdam 020 6855047

U kunt natuurlijk ook lid worden via de website: www.knnv.nl/amsterdam/

Afzender:
LEDENADMINISTRATIE AMSTERDAM
Albatrospad 60
1021 TR Amsterdam

DRUKWERK

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

postnl